

прикладу поведження чоловіка в родині, що сприяє формуванню в процесі їхньої соціалізації неадекватного уявлення про рольові функції чоловіка, батька. Та й соціалізація дівчаток, які виховуються в материнських неповних сім'ях, спотворює їхні уявлення про рольові функції жінки, дружини, матері. Також, діти, які виховуються в сім'ях з одним із батьків, позбавлені прикладу взаємин чоловіка й жінки в родині, що негативно впливає на їхню соціалізацію в цілому й на підготовленість до майбутнього сімейного життя зокрема [4].

Тобто розлучення батьків є тим провідним фактором, що призводить до порушення соціальної адаптації дітей із таких сімей.

Список використаних джерел:

1. Олиферович Н. И., Зинкевич-Куземкино Т. А., Велента Т. Ф. Психология семейных кризисов. С-Пб., Речь, 2007.

2. Підсумковий моніторинг розвитку соціальної сфери України. URL http://cpsr.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=148:-2010-&catid=17:2010-06-10-20-44-31&Itemid=24 (дата звернення 12.03.2019).

3. Целуйко В.М. Психологические проблемы современной семьи. Екатеринбург: 2007.

4. Юрченко І. В. Психологічна характеристика неповної сім'ї. *Альманах студентського наукового товариства «Актуальні питання психологічної науки»*. Рівне: РДГУ, 2008. Вип. 1. С. 119–124.

Науковий керівник: к. пед. н., старший викладач Пакушина Л.З.

Я. С. Слущкий

ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

МЕТОДИ ОСВІТНЬО-КУЛЬТУРНОЇ АДАПТАЦІЇ ІНОЗЕМНОГО СТУДЕНТА

Адаптація іноземного студента є важливою умовою ефективної діяльності особистості в академічному та соціальному просторах. Саме тому, необхідно під час адаптації проводити практичну взаємодію між місцевими та іноземними студентами, яка має використовуватися закладами вищої освіти. Так, згідно з К. Роуз-Редвуд, можна виділити наступні рекомендації для закладів вищої освіти, що сприяють більш успішній взаємодії між студентами:

1. Розвиток програми наставництва, яка надає іноземному студентові можливість налагодження міжкультурного контакту з представником іншої країни, який може виступати у якості гіда по культурі незнайомої країни [1] (знаходячись у новому культурному середовищі, іноземний студент не може проводити повноцінну діяльність, тому що не здатен в короткий проміжок часу вжити всіх необхідних для проживання аспектів. Особливо, дана проблема є актуальною для іноземних студентів, культури яких можуть мати дуже великі відмінності від культури країни, де проводиться навчання. Так, чим більш глибоким є даний культурний розрив, тим буде складнішим і тривалішим процес первинної адаптації. Для більш успішного подолання культурного шоку необхідно скорочення подібного розриву. У цьому випадку, позитивним елементом соціально-педагогічної підтримки може стати «наставник», який надасть невідкладну культурну допомогу в подоланні адаптаційних бар'єрів. Слід зазначити, що «наставник» не повинен в обов'язковому порядку бути представником консультаційного центру для іноземних студентів у навчальному закладі. Це може бути знайомий, але обов'язково місцевої культури, що проживає у країні тривалий період часу. Тільки в такому випадку можна говорити про адаптаційного «наставника» для іноземного студента, тому що надавати допомогу у взаємодії з новим культурним середовищем може тільки або представник цього середовища або людина, що отримала досить навичок для подібної взаємодії).

2. Окремий факультет повинен виступити ініціатором програми для розробки спільного проекту і групової роботи для місцевого та іноземного студента(-ів), що сприятиме діалогу та міжкультурному взаєморозумінню [1] (факультет, який стане базою навчання іноземного студента повинен створювати необхідні умови для його успішної акультурації. Слід зазначити, що дані заходи повинні керуватися консультаційними центрами навчальних

закладів, що дозволить застосувати в рамках академічного простору методики адаптації до освітнього середовища. Факультет самостійно не може запропонувати ефективну адаптаційну перспективу, тому що в такому випадку іноземний студент отримує можливість проведення тільки академічної адаптації, таким чином, не береться до уваги соціокультурна, тому що факультет не здатен забезпечити адаптацію такого роду у зв'язку з наявністю освітньої спрямованості. Отже, консультаційний центр навчального закладу є ресурсним центром для надання як освітньої (при співпраці з факультетами), так і соціокультурної підтримки іноземних студентів).

3. Організація навчальним закладом екскурсії в міста країни, як спосіб для студентів проведення взаємодії та формування позитивних відносин протягом одноденної поїздки / поїздки на вихідні / тижневої поїздки [1] (даний вид соціально-педагогічної підтримки має, на наш погляд, позитивні перспективи у зв'язку з тим, що беручи участь у подібному заході, іноземний студент може в більш «живій» (на відміну від академічної) атмосфері провести несподівану взаємодію з приймаючою культурою, тобто спілкування з одногрупниками. Також має значення термін такої поїздки. Так, для більш успішного процесу культурної взаємодії найбільш ефективним є більш тривалий термін. З іншого боку, тривала поїздка може призвести до великого психологічного навантаження на іноземного студента. Що стосовно поїздки на день або вихідні, вона є більш простою для психологічного сприйняття, але менш придатною для адекватного адаптаційного навантаження. Таким чином, необхідно приймати рішення про терміни поїздки виходячи з потреб проведення більш швидкого процесу акультурації. Якщо терміни адаптації не є визначальними, можна знизити психологічне навантаження і, відповідно, зменшити тривалість поїздки. У разі необхідності швидкої адаптації (це не означає, що більш успішної), потрібно збільшити психологічне та адаптаційне навантаження шляхом підвищення тривалості поїздки).

Таким чином, освітньо-культурна адаптація іноземних студентів повинна складатися не тільки з можливості проведення міжкультурного діалогу у академічному просторі, але і включати в себе активні заходи, що дозволять говорити про практичне засвоєння адаптаційних навичок у несподіваній ситуації. Такими заходами можуть виступати подорожі, поїздки тощо, які дозволять іноземним студентам отримати можливість акліматизуватися у новій культурі.

Список використаної літератури:

1. Rose-Redwood C. The challenge of fostering cross-cultural interactions: A case study of international graduate students' perceptions of diversity initiatives / C. Rose-Redwood // College Student Journal. – 2010. – №44(2). – P.389-399.

Науковий консультант: д. пед. н., професор, завідувач кафедри практичної психології
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
Панасенко Е.А.

Д. А. Танцюра

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького

ГЕНДЕРНО-ЧУТЛИВИЙ ПІДХІД У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ З РІЗНИМИ КАТЕГОРІЯМИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ

Досягнення гендерної рівності, як одна із Цілей Сталого Розвитку, проголошених ООН у 2016 році, тісно пов'язане із інституалізацією гендерного підходу та передбачає урахування і оцінку всіх проєктів, програм, стратегій та заходів з точки зору перспектив гендерного розвитку, в тому числі, гендерний аналіз їх впливу на жінок і чоловіків.

В контексті соціально-політичної ситуації в Україні пріоритетним завданням фахівців різних соціальних сфер є розв'язання суспільних протиріч, зокрема – гендерних. Немає жодного суспільства, яке б було гендерно гомогенним, жодної соціальної проблеми, яка б не